

ԱՐՄԵՆԻԱ

ԱՐՄԵՆԻԱ
ԱՄՍԱԳԻՐ

ARMENIA

ԲՈՒՐՆԱԳԵՇՏ, 2024. համար 4
Budapest, 2024. 4. szám

Évezredek és holnapok

A történelmi évezredek örömnységünket érintő tapasztalatai megtanítottak minket arra, hogy miként tudunk megmaradni oly sok sorsfordító dráma, történelmi katalizma és megrendítő változások közepette is. Az erő, ami továbbvisz a hiten alapszik és itt most nemcsak a vallási értelemben vett hitről beszélek, hanem az életbe, ügyeinkbe, feladatainkba vetett hitről, amely hétköznapjainkba ágyazódik.

A magyarországi örömnység, egyfajta nagyon speciális szövétű diaszpóráként az elmúlt évszázadokban és a közelmúlt évtizedeiben is őrizte örökségét, de büszke vagyok rá, hogy a legutolsó öt év összefogásának köszönhetően 2024-ben egészen új fokozatba kapcsolhattunk. Lezártunk egy korszakot, amelynek minden tanulságát levonva az együttműködés és együtt teremtés mellett tettük le a voksot. Szó szerint, hiszen az összefogás a 2024-es önkormányzati választások legfontosabb alappillére volt.

Örömnység szószólóként, az Országgyűlésben képviselem nemzetiségünk érdekeit, amely ismerve a politika egész világunkra érvényes hatásgyakorlását, felelősségteljes feladat. Az ország mindenki körülményeit, jólétét érintő gazdasági, politikai döntések közé kell behelyezni nemzetiségünkhöz méltó és elvárt módon azokat a céljainkat, amelyek jelenlétünket meghatározhatják.

Hálás vagyok, hogy ezt a munkát sikeresen és olyan támogatással tudom végezni, melyben nemcsak az állam partner, hanem valamennyi fontos örömnység képviselője is, az Országos Örömnység Önkormányzattól a kulturális szervezetekig és intézményekig, s választóként minden egyes örömnység nemzetiségű honfitársunkig.

2024 komoly eredményeket hozott, hiszen az Örömnység Összefogás jegyében közösen induló jelölőszervezeteink jogosítványt kaphattak arra, hogy a megkezdett, sikeres munkát folytathassák. Nem volt kérdés, hogy szószólóként, nekem is, ahogy eddig, velük szorosan együttműködve kell tennünk a dolgunkat a továbbiakban is. Így értük el, hogy ma ismét lehet otthona az Országos Örömnység Önkormányzatnak, hogy a diplomáciai kapcsolatok helyreállításával új perspektívák nyíltak és nyílnak az anyaországgal történő kapcsolattartás valamint a gazdasági,

kulturális, hitéleti együttműködés területén, miközben a nemzetközi örömnység diaszpóra irányába is folyamatos a kapcsolattartás és ez rengeteg tapasztalat begyűjtésére nyújt lehetőséget.

Kötelezettségünk odafigyelni – és tesszük ezt számos alkalommal – azon örömnységeinkre, akik a világpolitika viharában otthonaikat kényszerültek elhagyni, vagy más területeken, vallásuk, hitük miatt kerültek, kerülhetnek veszélybe. Terveink, felelősségünk és feladataink is sokasodnak, melyekkel együtt van erőnk és képességünk megbirkózni.

Köszönöm Magyarország Kormányának támogató és segítő hozzáállását, Magyarország valamennyi nemzetiségének törekvését közös céljaink megvalósításában, örömnység nemzetiségű honfitársaink bizalmát és megválasztott képviselőink, intézményeink munkatársainak munkáját, honfitársaink nemzetiségünket támogató figyelmét és szimpátiáját.

Akopjan Nikogosz,
az Országgyűlés Örömnység Nemzetiségi Szószólója

Együttműködő partnereink:

Erdélyi Örömnység Gyökerek
Kulturális Egyesület

ԱՐՄԵՆԻԱ

ARMENIA

Tartalom

- 2 Évezredek és holnapok
- 3 Visszatekintés
- 4 Örmény Kalendárium
- 4 Visszatekintő
- 10 Örményország tiszteletbeli Konzult nevezett ki
- 10 Az örmény nemzetgyűlés elnöke Budapesten járt
- 11 Kérdőív az örmény karácsonyról
- 13 Az örmény miniszterelnök Budapesten
- 14 Örmény Mikulás teli puttonnyal
- 15 Francia nagyköveti látogatás az örmény szószólói irodában
- 16 Nemzetiségek napja
- 17 Hálaadás a Nehézségek Idején vagy Határtalan Könyörület
- 17 Bizalom és Támogatás Története
- 19 155 éve született Komitasz
- 20 Határokon túlnyúló diaszpóra kapcsolatot
- 21 Երախտագիտություն Դժվարություն
Ժամանակներում կամ Գթասարություն Առանց
Սահմանների.
Վստահության և Աջակցության Պատմություններ
- 23 Megújult a Pécsi Örmény Önkormányzat
– Új elnök és új testület
- 24 Anora
- 25 Karabahról szóló versenyfilm a BIDE-en
- 26 Egyszerűsített konzuli szolgáltatások interneten keresztül
- 26 Musza Dagh Musical – Genocidium 110
- 27 Zongora és dal az Örmény Templomban
- 27 1. Տնական միջոցառում Ամանորի Նախաշեմին

ԱՐՄԵՆԻԱ

Պատասխանատու հրատարակիչ Հայ Մշակութային Հիմնադրամ`
HU ISSN 1786-5824

Գլխավոր խմբագիր Նիկոլոս Ակոպյան,
Խմբագրական կազմ` Սոսի Մուսանյան,

Սեդա Քարամյան, Ալեքս Ավանեսյան, Մուրադյան Տաթևիկ,
Հայրապետյան Լալա, Դավիթ Մարտոն - Արոն, Արթին Դիրամբյան
Լուսանկարիչներ՝ Արմեն Ենգոյան, Գաբրի Վարդապետյան
Խմբագրության հասցեն՝ Բուդապեշտ 1025,
Պալատինուս շեն. 0036 1-950-53-21

e-mail: n.akopyan@yahoo.com, armenia@ormenyorszagos.hu

Լույս է տեսնում Հունվարիայի Հայ Ինքնավարության
հովանավորությամբ:

Այս օրացույցը az Országos Örmény Önkormányzat megbízásával jelenik meg

Felelős kiadó: Az Örmény Kultúráért Alapítvány

Főszerkesztő: Akopjan Nikogosz

szerkesztőségi tagok: Avanesian Alex,

Seda Karamyan, Diramerján Artin, Dávid Márton-Áron,

Florka Chillingaryan

Fótok/képek Armen Yengoyan, Vartapetján Gábor, Kőfalvi Karen

Visszatekintés

2024 a magyarországi örmény közösség számára rendkívül fontos év volt. Idén ért be és hozta meg gyümölcsét az a munka, amelynek eredményeként meg tudtuk őrizni önkormányzatunk egységét, mindezt úgy – és erre büszkék vagyunk –, hogy közben talán a leg sokszínűbb összetételű képvisellel rendelkezünk a nemzetiségi palettán.

A visszatekintés, persze csak egy célt szolgálhat: erőt, magabiztosságot és rengeteg tapasztalatot meríthet belőle az ember, ahhoz, hogy a jövő sokszor bizonytalannak és kiszámíthatatlannak tűnő horizontján tájékozódási pontjaink legyenek és a magunk helyét és haladási irányát is biztosan ismerjük. Minden elért eredményünk és vívmányunk annak az összefogásnak köszönhető, ami közösségünket összekapcsolja, tanítja, és képessé tette mindarra, hogy az ideai önkormányzati választásokon sikeresen bizonyítsunk, hogy 2024-ben új, gyönyörű székházat avathassunk, hogy értékkeremtő programjaink, táboraink, kulturális eseményeink intézményekkel és szervezeteinkkel közösen munkálkodva olyan színvonalon valósulhassanak meg, amelyre őseink is méltán büszkék lehetnek.

Nem felejthetjük el, hogy mi örmények nem vagyunk egyedül, hiszen Magyarország államiságának részeként mi is hozzáteszünk a magunkéból az egész ország sikeréhez, kulturális gazdagodásához és sokszínűségéhez. Köszönjük Magyarország Kormányának, hogy komoly segítséget és támogatást nyújtott működésünkhöz, hogy székházunkban nemcsak önkormányzatunk, de intézményeink is helyet kaphattak és otthonra találtak és hogy minden kulturális, egyházi, közösségünket szolgáló törekvésünket támogatja.

Elbúcsúzva 2024-től egy még felelősségteljesebb és még több kihívással és helytállással teli újesztendő küszöbén hadd köszönjem meg képviselőinknek, munkatársainknak elkötelezett hozzáállását, kívánva mindnyájunknak, hogy ugyanezzel a lelkesedéssel és hatékonysággal folytassuk együtt az utat.

Csárán István,
az Országos Örmény Önkormányzat elnöke

Örmény Kalendárium

Visszatekintő

Január

Örmény Karácsony

Urunk, Jézus Krisztus isteni megnyilvánulása és megkeresztelkedése alkalmából, Örmény Karácsony napján az Orlay utcai Örmény Katolikus templomban kezdtük az elmúlt évet is hagyományaink szerint. – Képünk az ünnepélyes örmény nyelvű liturgiából és az azt követő házszentelési ceremóniáról.

Örmény szentmise

A Budapesti Lengyel templomban január 16-án került sor örmény apostoli egyházi szentmisére, melyet Barszegh atya celebrált.

Szobrászkör

Elindult szobrászkörünk, melyen korhatár nélkül, de főként fiatalok jelentkeztek. A foglalkozások alatt művé-

szettörténeti alapismertetekkel és az agyag megformálásának lehetőségeivel ismerkedhettek. A Foglalkozások minden héten szombat délutánonként kerültek megrendezésre és a résztvevők számos szép munkát alkottak.

Örmény animációs film sikere a BDF-en

Január 27-én indult a BDF24, a Budapesti Nemzetközi Dokumentumfilm Fesztivál, melynek versenyprogramjában került vetítésre a Hollywood leg-

első kasszasiker hozó üdvöskéjéről szóló, Aurora című örmény animációs dokufilm, mely az elmúlt években számos nemzetközi díjat nyert Budapesten is különdíjas lett. Hosszú csend után egy talányos módon megtalált időskori videóvállomása és a fiatalkorát különleges és lebilincselő képi világgal felidéző animáció kelti életre Aurora Mardiganian inspiráló, elfeledett történetét, egyúttal az évtizedek alatt Törökország és a világ sok más országa által elhallgatott és máig el nem ismert népi történetét. Az idei 2025-ös Budapesti Dokufilm Fesztiválon ismét lesz örmény alkotás, mely ezúttal egy otthonát elhagyó karabahi család sorsdrámáját tárja elénk.

Február

Elnöki látogatás

Örményország elnökének februári magyarországi látogatása pozitív megerősítése az újrainduló államközi kapcsolatoknak. Vahagn Khachatryan három napos tartózkodása alatt számos találkozóra kerülhetett sor, melyeken jelentős, a magyarországi örmény közösséget is bizakodással eltöltő megállapodások születtek.

Március

Megtelt az Aranytíz színházterme örmény nőnapi rendezvényünkön, melynek során Naira Ayvazyan és Lukasz Kostka énekművészek nagyszerű koncertjére került sor.

Március 17-én elindult Örmény Kincsestár sorozatunk, mely az FB közösségi oldalain keresztül ismeretterjesztő formában gyűjti össze az örmény örökség legérdekesebb darabjait. Idén 24 epizód látott napvilágot, melynek folytatása következik.

Április

Genocídium konferencia

Április 22-én megemlékezést tartottak az Örmény Genocídium 109. évfordulóján a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen az Armenológiai Tanszék, őexcellenciája, Ashot Smbatyan, Örményország magyarországi nagykövete, az Országos Örmény Önkormányzat és Akopjan Nikogosz, Országgyűlés Örmény Szószólójának szervezésében. Ez alkalomból hangzott el Dr. h.c. Michael Hesemann történész előadása a vatikáni levéltárban végzett kutatás eredményeiről. Az emlékező beszédeket Tehmine Schaeffer Operaénekes/ szoprán, Jacqueline

sokszázezer görög és asszír keresztény esett áldozatul és bátorítást adott szörnyetegeknek a történelem további gaztetteire.

Örmény novellák

Az Örmény Kulturális Központ gondozásában Avanesian Alex szerkesztésében még tavaly látott napvilágot az Örmény novellák című válogatás kötet, melynek személyes könyvbemutatójára csak most kerülhetett sor. A novellákból a kötet összeállítója és Tóth András az Urartu Örmény Színház művésze olvasott fel.

Kopacinski, hegedű, Peter Ilyavsky, cselló Tobias Cambensy orgona előadása fűzte össze.

Koszorúzás

A Genocídium 109. évfordulóján a budapesti örmény kőkeresztnél és az Orlay utcai Örmény Katolikus Templomban emlékeztünk, ahogy világszerte és az anyaországban is tették ezt az örmények, és mindazok, akik nem feledhetik a huszadik század legelső gyalázatos gaztettét, melynek másfél millió keresztény örmény, és

Május

Festménykiállítás

Marine Oganessian festményeinek és kisplasztikáinak kiállítása volt látható az Asia Center második szintjén található közösségi terén. Különleges anyagfelhasználással készült, plasztikus hatású, térbeli kiterjedésű, élénk színű, dekoratív képek, érzelmeket ébresztő, intenzív hatású képek nagy sikert arattak a közönség körében.

Családi piknik-gyereknap

Idén május 26-ra gyereknapra esett az Örmény Családi Piknik, így minden eddiginél nagyobb ugrálóvárakat állítottunk, hogy még nagyobb tere legyen az ugra-bugrálásnak. Rekordszámú résztvevővel, finom falatokkal, arcfestéssel, élő jegesmedvével, mesefigurákkal, rengeteg játékkal, zenével, örmény táncokkal az eddigi legsikeresebb családi piknikünket tartottuk vasárnap a Bókay-kertben. Vendégeink voltak a Karabahból elmenekült, Magyarországra került családok és gyermekeik is. Köszönjük a

szervezést és a támogatást az Országgyűlés Örmény Nemzetiségi Szószólójának, a XVIII. kerületi Örmény Önkormányzatnak, az Örmény Kultúráért Alapítványnak, az Örmény Fiatalokért Egyesületnek, a Kispesti Örmény Önkormányzatnak, az édes finomságokat a Marlenkának, az arcfestést a Kőbányai Örmény Önkormányzatnak, a színpadot és zenés műsort az Urartu Örmény Színháznak, az Örmény Kulturális Központnak, az Erdélyi Örmény Kulturális Központnak és az Országos Örmény Önkormányzatnak. Külön köszönet a fáradhatatlan nyársforgatásért és vendéglátásért a program sikeres megvalósításához nyújtott segítségért.

Június

Június 8-án nagy sikerrel mutatta be az Urartu Örmény Színház az AZnavour100 című életrajzi színdarabot, mely Charles Aznavour születésének 100. évfordulója alkalmából került a Jelenlét Fesztivál Programjába. A társulat ezzel a produkcióval elhozta az idei Jelenlét Fesztiválon átadásra került Gergely László vándordíjat.

Június 9-én, egy időben az önkormányzati és az Európa parlamenti választásokkal nemzetiségi önkormányzatokra is szavaztunk. A nemzetiségi önkormányzati választás tétje nemzetiségünk kulturális örökségének és jelenlétének megőrzése volt, ezért az örménység két jelölőszervezete, az Örmény Kulturális Központ és az Erdélyi Örmény Gyökök Kulturális Egyesület a hazai örmény közösség széles körű támogatásával közös országos és fővárosi listát állított. Ennek köszönhetően valamennyi eddig önkormányzatunk folytathatja sikeres munkáját, míg Érden új örmény önkormányzat is alakulhatott.

Július

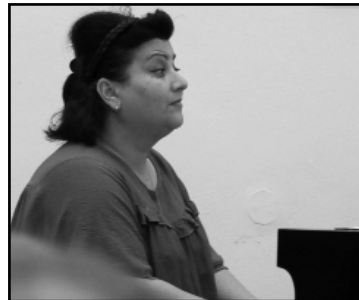
Anyaországi táborozás

A legelső Budapest-Jereván közvetlen repülőjárat az anyaországi táborozás magyarországi örmény diaszpórából érkező résztvevőivel szállt fel. Két hét intenzív nyári program, nyelvtanulással, ismerkedés Örményországgal, az évezredes örmény kultúrával, zenével, tánc-

cal, hagyományokkal, történelemmel és a nemzetközi örmény diaszpóra, a világ minden pontjáról érkező tizenéveseivel.

Nyáresti programok

Megindító hangulatú, fantasztikus nyáresténk volt Irena Martirosyannal, aki zongorajátékával próbálta feledtetni néhány rövidke órára, azt a szomorúságot, amit a Karabahból menekülni kényszerült százezer-

nyi örmény is érez, akik egyik napról a másikra veszítették el otthonaikat és szülőföldjüket.

Augusztus

Búcsú Novák Ferenctől

Életének 94. évében augusztus 17-én elhunyt az erdélyi örmény származású Novák Ferenc Tata: koreográfus, rendező, etnográfus. Mások mellett az ő nevéhez fűződik a táncházmozgalom létrejötte.

Karabahi örmény gyerekek nyaraltak Zánkán

Megérkeztek a karabahi örmény gyermekek a zánkai Erzsébet Gyermektáborba, hogy néhány napos balatoni üdüléssel próbálják feledni az otthonaik kényszerű elhagyását jelentő traumát.

Szeptember

Felújított tanterem átadása

Margaryanról elnevezett középiskola, kezdeményezésükben és támogatásukkal felújított tantermét és azokat a számítástechnikai eszközöket, melyeket a diákok tanulmányi célokra használhatnak.

Szeptember 11-én Akopjan Nikogosz, a Magyar Országgyűlés örmény nemzetiségi szószólója és Dr. Abkarovits Géza sebész főorvos Jerevánban ünnepélyes keretek között átadták a jereváni Gurgen

Székházavatás

Szeptember 17-én átadásra került önkormányzatunk új székháza. A tizenegyedik kerületi Bicskei utcában megnyílt iroda és közösségi tér avatásának dátumát Örményország függetlenségi napjához igazítottuk, a nemzeti színű szalagot pedig Ashot Smbatyan Örményország magyarországi nagykövetének társaságában Czárán István, az OÖÖ elnöke, valamint Soltész Miklós és Azbej Trstan államtitkárok vágták át a meghívottak jelenlétében. Az átadó ünnepség ▶

ezután odabent folytatódott, ahol Mashdots Zahterian atya öröme szertartás szerint megszentelte új otthonunkat. A jeles nap dátumára időzítettük idén az Ararát Örményekért díj átadását is. Az idei díjazott dr. Peltekian Aramnė Böszörményi Magdolna volt.

Kötetbemutató

Szeptemberben 15-ig volt megtekinthető Martaian Ermone Zabel kötetbemutatóját kísérő üvegfestmény kiállítása az Örmény Kulturális Központban, amelyet Dr. Nagy Márta professzor, bizantinológus, egyetemi docens nyitott meg. Martaian Ermone munkáit Gopcsa Katalin művészettörténész mutatta be.

Jazznavour koncert

Szeptember 17-én Aznavour születésének 100. évfordulója alkalmából járt Budapesten az Örmény Állami Jazz zenekar, akik Jazznavour című műsorukkal léptek fel a Magyar Zene Házában.

Október

Az öt évvel ezelőtt megkezdett sikeres munka a választások eredményeként a folytonosság és együttműködés jegyében folytatódhat. A 15 tagú testület október 3-i, legelső ülésén dr. Czárán Istvánt

választotta az OÖÖ elnökének. Az elnökhelyettesek: Diramerján Artin és dr. Issekutz Ákos lettek. A megválasztott képviselők: dr. Abkarovits Anikó, Avenesian Alex, Balogh Réka, dr. Csernus Gábor, dr. Czárán István, Dávid Márton, Diramerján Artin, Fabók Dávid, Gayane Ghorkhmazyan, dr. Issekutz Ákos, Soltész László, Szappanos László, Szűcs Péter, Vartapetján Gábor, Venesz György. Az OÖÖ alakulóülésén jelen volt Akopjan Nikogosz, az Országgyűlés örmény nemzetiségi szószólója is.

Egyházi konferencia program záróeseményén a csodálatos Geghard énekegyüttest láthattuk vendégül. Az Orlay utcai Örmény Katolikus Templomban adtak lélekemelő, gyönyörű koncertjüket, melyet Mashdots Zahterian atya nyitott meg.

Örmények országokon túl

Budapest-Temesvár-Bukarest rendezvényünk a romániai és magyarországi örmény diaszpóra kulturális kapcsolatfelvételének első lépése volt, melynek a budapesti Örmény Kulturális

Központ és az Aranytíz Kultúrház adott helyet. A rendezvényt a Semmelweis utcai Örmény Kulturális Központban Varujan Vosganian a Romániai Örmények Szövetségének elnöke nyitotta meg, míg az Aranytízben Ashot Smbatyan mondott a diaszpórák kulturális együttműködésének kezdeményezését méltató köszöntőbeszédet.

Jereváni találkozók

Hivatalos jereváni látogatások során számos fontos bemutatkozó találkozóra került sor a diaszpóra ügyekért felelős kormány megbízottakkal, Örményország Külügyminisztériumában Paruyr Hovhannessyan külügyminiszter helyettessel, majd azt követően Daniel Danielyan kulturális-, sport- és oktatási miniszter helyettessel találkozott az Akopjan Nikogosz örmény szószóló által vezetett delegáció, melynek tagjai voltak az OÖÖ frissen megválasztott testületének tagjai is.

November

Templomi zongoraest

2024. november 2-án az Örmény Katolikus templom termében örmény zenés est zajlott. Raffi Palean zongoraművész és Aram Chapaghjurian szólista örmény zeneszerzők klasszikus és népi műveiket adtak elő.

Az örmény Nemzetgyűlés elnökének látogatása

Alen Simonyan, az Örmény Köztársaság Nemzetgyűlésének elnöke budapesti hivatalos tartózkodása alatt látogatást tett az Országos Örmény Önkormányzat újonnan átadott székházában, ahol megbeszélést folytatott dr. Czárán Istvánnal, az OÖÖ elnökével, Akopjan Nikogoszsal az Országgyűlés örmény nemzetiségi szószólójával, Armen Manukjannal a Fővárosi Örmény Önkormányzat elnökével, valamint az OÖÖ képviselőivel.

Komitasz 155'

A Pázmány Katolikus Egyetem örmény diákjaiból álló kórus, valamint a tradicionális Havk táncsoport látványos táncsttel emlékezett meg Komitasz főszerzetes születésének 155. évfordulójáról, melyen egy igazi örmény esküvő is megelevenedett.

December

Örmény Mikulás

Idén úgy néz ki, hogy kinőttük a Semmelweis utcai Örmény Kulturális Központ falait, hiszen minden eddiginél több gyermek várta izgatottan a Mikulást.

Örményország tiszteletbeli konzult nevezett ki

December 6-án Székesfehérváron az önkormányzat közgyűlésének ülését megelőzően beiktatták Örményország tiszteletbeli magyarországi konzulját dr. Abkarovits Gézát, mellyel egy időben hivatalos megbeszélésre került sor Ashot Smbatyan, örményország nagykövete és a város képviselői között, melyen a testvérvárosi kapcsolatok tervezett létrehozásáról is egyeztettek. A beiktatási ceremónián és egyeztetésen jelen volt Akopjan Nikogosz, az Országgyűlés örmény szöszlőjja is. Kinevezése al-

kalmából eredményes tiszteletbeli konzuli munkát kívánt dr. Abkarovits Gézának, aki Örményországot képviselve Magyarországon segít a kétoldalú kapcsolatok előmozdításában, támogatja a képviselt ország polgárait, és elősegíti a kereskedelmi- és kulturális tapasztalatcserét.

Az örmény nemzetgyűlés elnöke Budapesten járt

Alen Simonyan, az Örmény Köztársaság Nemzetgyűlésének elnöke budapesti hivatalos tartózkodása alatt látogatást tett az Országos Örmény Önkormányzat újonnan átadott székházában, ahol megbeszélést folytatott dr. Czárán Istvánnal, az OÖÖ elnökével, Akopjan Nikogoszszal az Országgyűlés örmény nemzetiségi szöszlőjájával, Armen Manukjannal a Fővárosi Örmény Önkormányzat elnökével, valamint az OÖÖ képviselőivel. A találkozón jelen volt Ashot Smbatyan Örményország budapesti- és Sikó Anna Magyarország örményországi nagykövete, valamint az Örmény Nemzetgyűlés Magyar Örmény Baráti Tagozatának elnöke, Hripszime Grigorian. Alen Simonyant budapesti látogatása során fogadta Kövér László az országgyűlés elnöke, aki a találkozón méltatta, hogy

a két ország olyan közös értékeket képvisel, mint a keresztény hagyományok, valamint a nemzetközi béke és a regionális stabilitás iránti elkötelezettség. Ez jó alap volt az együttműködés fejlesztéséhez – mondta Kövér. „További láncszem, hogy Magyarországnak és Örményországnak évszázadok óta küzdenie kellett kultúrájáért, hitükért és fennmaradásáért” – fogalmazott. „Magyarország elismeri és üdvözli Örményország nyitottságát az Európai Unióhoz fűződő kapcsolatok erősítése és az EU-ba való gazdasági integráció iránti elkötelezettségét, és készek vagyunk ezt az ügyet előmozdítani a magyar elnökség alatt és azon túl is” – mondta Kövér. Simonyan köszönetet mondott Magyarországnak, hogy idén 143 örmény menekült gyermek táborozhatott nyáron Magyarországon. Kövér László elfogadta az örményországi látogatásra szóló meghívást.

Kérdőív az örmény karácsonyról

Az örmény nép keletről jött hazánkba, ősi szokásaiból sokat megtartott, de az elmagyarosodás következtében sok hagyományát elfeledte. Egy 1943-ból származó néprajzi tanulmány egyik forrásának számító kérdőívből a következők derülnek ki az örmények karácsonyairól, már ahogy tarisznys Györgyi, az 1943-as kérdőív kiküldője összegezve írja. A karácsonyi témakört követően a tanulmány szerzője Szent Miklósról is kitér, így a Mikulás szokásról is megtudhatunk érdekes örmény vonatkozású dolgokat.

„1848 előtt nagyapáink még több ősi szokásnak, hagyományoknak hódoltak. 1848 után, midőn a: örmények teljes honfűsítése – az általános jogegyenlőséggel és a polgári és vallási szabadsággal – bekövetkezett, városaik sokan elhagyták, az ország többi polgáraival való érintkezésük fokozódott házasságok révén családi elzárkózottságuk megszűnt. Ősi szokásaikat lassanként elhagyták, azokról megfeledkeztek, öröklött hagyományaik képe így fokozatosan elmosódott. Az utódok közül már csak kevesen elevenítették fel a múlt emlékeit. Kivételt képez a karácsony ünnepe, amelyet az örmények – az újév napjával egyetemben – mindig megkülönböztetett tisztelettel ülték és ülnek meg.” A Pongrácz család így emlékszik: „Már apáink levetkőzték a (örmény) nemzeti jelleget, s testvéri sorsközösségben élve a magyarsággal, ők maguk is ízig-vérig magyarrá váltak. (Pl. Lázár Vilmos, Kiss Endre 48-as aradi vértanúk.) A magukkal hozott népszokásokból az idők folyamán mindig többet és többet veszítettek, illetve sajátítottak el a magyarságéból. Ma már a helyzet az, hogy csak öregeinktől és a feljegyzésekből tudunk örmény származásunkról; mind jobban és jobban elhomályosodó örmény ősapáink népszokásairól.” A magyarra vált örménység mind jobban és jobban hagyja el ősi szokásait, sok szokás, amelyet egy félszázaddal ezelőtt még mindenütt ismertek, ma már csak szórványosan található meg. Éppen ezen művelődéstörténeti és néprajzi szempontból fontos, hogy ezeket a kincseket ne hagyjuk veszendőbe menni és elfeledni. Jegyezzük fel őket mert lehetséges, hogy egy évtized múlva nem lesz senki, aki ezeket a mély értelmű és szép szokásokat gyakorolja, illetőleg ismerje.

A karácsony az örménységnél olyan fontos és nagy ünnep, hogy az ehhez fűződő szokások még nem mentek veszendőbe. Adataimat kérdőívek, ezekhez csatolt értékes feljegyzések és személyes tapasztalatok alapján szereztem. Összesen 120 kérdőívet küldöttem ki, ezek közül 96 jött vissza. Tekintetbe véve, hogy a Magyarországon élő 4500-50001 (1943-as adat) örmény nagy része néprajzi szempontból értéktelen, mivel ősi szokásaiból semmit sem tartott meg és teljesen elmagyarosodott,

úgy hiszem, hogy minden lehető, néprajzi szempontból jelentős ismeretekkel rendelkező egyént igénybe vettem. A 96 kérdőív közül 18 a keleti örmények, 78 pedig az örmény szertartású római katolikusok válaszát tartalmazza. Jelentős adatokkal csak Szamosújvár, Gyergyószentmiklós, Csíkszépvíz és Budapest szolgál, mert itt élnek egy tömegben örmények és itt van lelkipásztoruk, aki a vallásos hagyományokat ápolja. Másutt azonban (Gyergyó- ditró, Magyarkomját) csak egy-két ember emlékszik a szokásokra, a többiek teljesen átvették a magyarok nyelvét és életmódját. A kérdőíveket Cselingeriannak a karácsony ünneplésére vonatkozó cikke alapján állítottam össze. Ez a cikk bemutatta, hogyan ünnepelték meg ősapáink Örményországban a karácsonyi ünnepet, ebből azután láttam, mit tartottak meg és mit hagytak el ősi szokásaikból. Cselingerián itt elmondja, hogy Örményországban hiányzik a karácsonyfa, mely az ünnepet széppé tenné. A karácsonyt és az újévet nem azon a napon ünneplik, mint nálunk Magyarországon, mert az örmények, éppen úgy, mint a görögök, nem a Gergely-féle, hanem az úgynevezett júliusi naptárral élnek, ez a naptár 12 nappal tér el a miénktől. E szerint a karácsony ünnepe január 6-ára esik. A karácsonyt tizennégy napi böjt előzi meg, ezézt az újév is böjti napra esik, ez azonban a gazdag böjt. A kenyeret a legjobb lisztből sütik és ánizzsal hintik be. A leves helyett kompótot esznek. Karácsonykor a hús nélküli rizzsel és mazsolával töltött szőlőlevél (dolma) a főeledel. Az év utolsó napja emléknapp. Az újév nem éjjel 12-kor kezdődik, hanem reggel, midőn egymásnak jó reggelt kívánnak (Pari Lujsz). A gyermekek újév napján ajándékokat kapnak. Leginkább „gozinagh”-ot csinálnak; nálunk Erdélyben ez a csemege dalauzi néven ismeretes. Ezzel kínálják meg az újévköszöntőket. Reggeli sötétben az újruhába öltözött gyermekek atyjuk hívására a folyópartra mennek. Itt imádkoznak, azután az atya bemárt egy darab kenyeret néhányszor a vízbe, egy kis üveget teletölt vízzel és hazasietnek. Az anya ünneplőben elébük megy, boldog újévet kívánnak egymásnak (Snor- 1 Hovhannesian i. m. 276. 1. 2 Cselingerian Jakab: Az örményországi karácsony. Armenia, 1888. évf. 18. 1. 22 hawor nor dari) és megcsókolják egymást. Ezt követően az atya kiosztja a szentelt kenyeret és vizet, előhózzák a gozinagot és a többi csemegét. Jönnek a rokonok és együtt mennek a templomba. Keleten a kézszorítás nincs szokásban, de ilyenkor minden jót kívánnak és kezet szorítanak. Újév első napjától Karácsonyig, január 5-ig, a nők a következő kérdést intézik egymáshoz: felvágótok-e már az évet? (Darin gadretsik?) Ez kalács dió- és mazsolával. Imádkozva készíti a háziasszony, ezüst pénzt rejt el benne. Karácsonykor mindenki otthon van, a családátja szeli fel ►

az évet, vigyáz, hogy a kés ne érje a pénzt, bár nem tudja, hogy hol van. Annyi részre vágja fel, ahány tagú a család. Mindenki kap egy szeletet, s aki megtalálja a pénzt, azé az újév szerencséje. A Jézuska, amelyet a gyerekek kapnak, az awedis-nek Üdvözítő nevezett lap, erre Jézus születéséről szóló ének van leírva, ezt megtanulják és eléneklük. A templomban ünnep előestéjén nagy sürgés-forgás van, a szerep tálcat tart a kezében, cédulák vannak rajta, egyiken himar (balga), másikon imasdun (eszés, bölcs) áll. Az imasdunt választók ministrálhatnak. Egyházi ruhában, kezükben gyertyát tartva az oltár előtt állhatnak. Mielőtt a család eltávoznék a templomból, a családapa idegeneket és utasokat hív meg asztalához. Cél, hogy mindenki családiasán, otthonosan érezze magát. Ünnep előestéjén bor is van. Vacsora után megjelennek az avediszt éneklő gyermekek és minden ismerős házhoz elmennek Jézuskát kívánni. Járnak kántorok is kántálni és szép ajándékot kapnak. Másnap, Jézus megkeresztelésének ünnepén a folyó jegén sátrat csinálnak. Ennek Jordán a neve. A polgárok saját házi zászlóik alatt vesznek részt a körmeneten. Az ifjak felfegyverkezve és lóháton mennek ki. Mikor vége az ünnepnek, kilövik fegyvereiket és a körmenet visszaindul. Ilyen volt tehát eredetileg a karácsony ünnepe. Természetesen ezek a szokások a mai napig sok változáson mentek át. Sok közülük elhalványodott, ismét másokat későbbben kezdtek gyakorolni.

Szent Miklós tisztelete.

Szent Miklós püspök napja a karácsonyi ünnepkör egyik kedvesebb, legbensőségesebb, talán mondhatnók úgy is: családias ünnepe. A szent, akit e napon ünnepel az Egyház, Nagy Konstantin császár idejében élt Kr. u. a IV. században. Myra püspöke volt. Minden pártfogásért hozzá fordulón segített. Talán ezért fűződik annyi szép legenda nevéhez és ezért találkozunk ünnepén annyi különös, bensőséges szokással. Egyesek véleménye szerint két különböző Miklós püspök kultusz keveredett össze a december 6-iki ünneplésben. Szent Miklós kultusza Keletről került Nyugatra. A görög egyháznak igen ismert szentje, szinte a Szűzanyához hasonló nagy kultusza van. A VIII. században már tisztelik Rómában, a IX. századi martyrologiumban szerepel a neve. A X. századtól kezdve szin-

te diadalút szerűen halad előre kultusza az Alpokon túlra, Franciaország, Németország felé. A szent tiszteletét elősegíti, hogy ereklyéit 1087-ben Bari-ba hozzák. Keleten az örmények nem ülik meg Szent Miklós ünnepét.

Természetesen a nagyobb erdélyi városokban Miklós napján különböző szokásokkal és emlékezésekkel találkozunk, azonban ezek európai mintára fejlődtek. Az erdélyi egyesült örmény szertartású római katolikusok megtartják Szent Miklós ünnepét. A szent örmény neve Nigogkrajos

shantôelakor, csodatévő Miklós. Népies neve a magyarságtól átvett „Mikulás”. Ünnepe december 6-a. Az örmény katolikus liturgia is megemlékezik a szentről, a vesperaban külön saragan (egyházi ének) van tiszteletére. Napjához, illetve előestéjéhez igen sok szép szokás fűződik. A szamosújvári örmény leány árva-intézetben például minden december 5-én este nagy Mikulás-ünnepséget rendeztek. Megjelent itt az egyházközség vezetője is és a város közönségéből is sokan, hogy végignézzék a kedves ünnepélyt, mely a növendékek számára élményt jelent. Amikor a kitűzött időben mind együtt van a közönség, bekopogtat a Mikulás teljes püspöki ornátusban, mitrával, pásztorbottal, palásttal és elfoglalja a helyét a számára elkészített emelvényen. Az ünnepség kezdő számaként a növendékek közül egyesek verset szavalnak a Mikulás üdvözlésére, majd közös éneket, vagy kis színdarabot adnak elő. Ezután következik Mikulás apó. A magával hozott vaskos könyvből felolvassa mindazt a sok jót és rosszat, amit az őrzőangyal az év folyamán a gyermekekről feljegyzett. Alaposan megleckézteti őket, útmutatást ad a jövőre vonatkozóan, de az ünnep végén az ajándékozással és adományozással is sor került.

Idén is örmény karácsony

Az Örmény Közösség idén is a Semmelweis utcában tartja örmény karácsonyi ünnepségét, mely az Országgyűlés Örmény Szószólója, Örmény Kultúráért Alapítvány, Kerületi Örmény Önkormányzatok, a Fővárosi Örmény Önkormányzat, az Örmény Kulturális Központ összefogásával és támogatásával valósul meg.

Természetesen az örmény karácsonyi istentiszteletre az Orlay utcai Örmény Katolikus Templomban is sor kerül Mashtotsz atya január 6-án várja a híveket.

Az örmény miniszterelnök Budapesten

Nikol Pashinyan örmény miniszterelnök részt vett az Európai Politikai Közösség ötödik csúcstalálkozóján Budapesten. A rendezvény magas rangú vendégeit Orbán Viktor miniszterelnök köszöntötte.

A csúcstalálkozón részt vevő államok vezetőinek közös fényképezési ünnepségére is sor került.

A csúcstalálkozó keretében Nikol Pashinyan miniszterelnök találkozót szervezett különböző országok vezetőivel.

Az eseményen részt vettek Grúzia, Észtország, Törökország, Portugália, Andorra, Bosznia-Hercegovina, Szerbia és Lettország vezetői is. A rendezvény keretében Nikol Pashinyan miniszterelnök is mondott beszédet.

Az európai politikai közösség csúcstalálkozója keretében Nikol Pashinyan miniszterelnök tárgyalta Robert Fico szlovák miniszterelnökkel. Nikol Pashinyan és Robert Fico kiemelte a magas szintű kétoldalú látogatások fontosságát Örményország és Szlovákia együttműködésének fejlesztése szempontjából.

Nikol Pashinyan miniszterelnök Budapesten találkozott Rumen Radev bolgár elnökkel. A beszélgetőpartnerek megvitatták az Örményország-Bulgária közötti együttműködést, valamint különböző kölcsönös érdeklődésre számot tartó kérdéseket, elsősorban az Örményország és Azerbajdzsán közötti békeszerződés folyamatát, a tárgyalások legújabb fejleményeit és az örmény fél elvi álláspontját mutatta be a tárgyaló partnereinek. A mi-

niszterelnök hangsúlyozta: Örményország arra számít, hogy a folyamatban lévő megbeszélések eredményeként a megállapodástervezet minden pontjában sikerül megegyezni, és ennek eredményeként béke megállapodást aláírni. Rumen Radev hangsúlyozta a béke és stabilitás biztosítását a régióban. Bulgária elnöke üdvözölte Örményország kormányának ez irányú aktív lépéseit. A felek eszmét cseréltek Örményország-EU együttműködésről is.

Nikol Pashinyan miniszterelnök találkozott Kristen Michal észt miniszterelnökkel is. A megbeszélésen megvitatták az Örményország-Észtország multiszektorális együttműködés fejlesztési lehetőségeit.

Nikol Pashinyan miniszterelnök köszönetet mondott Észtország kormányának az örményországi demokrácia megerősítése, valamint az intézményi reformok előmozdítása érdekében tanúsított támogatásért.

Válaszul Kristen Michal megjegyezte, hogy Észtország kész továbbra is támogatni és megosztani felhalmozott tapasztalatait és tudását.

A felek utaltak Örményország-Európai Unió együttműködésének kérdéseire is. Észtország miniszterelnöke megerősítette, hogy országa támogatja az Örményország és az EU kapcsolatainak fejlesztését és bővítését.

Örmény Mikulás teli puttonnyal

2024 decemberben a budapesti Örmény Kulturális Központ megtelt a Mikulás és Karácsony várás hangulatával. Az esemény szívhez szóló együttlétként szolgált a Magyarországon élő örmények, a 2023. szeptemberi események után az országba áttelepült artcahi örmények, valamint a az ifjúság számára.

Az esemény célja az egység előmozdítása és az örmény diaszpóra összetartozásának érzésének megerősítése volt. Különleges napot jelentett a gyermekek számára, ahol több mint 45, 14 év alatti gyermek kapott ajándékot a Mikulástól és lánykrampuszaitól, az Urartu Örmény Színház művészeinek vicces és rengeteg nevetéssel kísért kiselőadását követően. A léggör nevetéstől, zenétől és táncoló gyermekek örömteli hangjától volt hangos, varázslatos élményt teremtve.

A szülők és felnőttek frissítők mellett beszélgethettek, erősítve a közösségi kapcsolatokat, miközben történe-

teket és tapasztalatokat osztottak meg egymással. Számos résztvevő számára az esemény nemcsak ünnepi alkalom volt, hanem egy értelmes módja is az egymás támogatásának idegen földön.

Az esemény egyben az örmény közösség kitartását és összetartását is megmutatta. A szervezők külön figyel-

met fordítottak arra, hogy a kitelepített artszaki örmény gyerekek és szülei is otthonosan érezzék magukat, és megérezzék a kulturális és érzelmi kapcsolatok erejét.

A rendezvény emellett emlékeztetett az örmény hagyományok megőrzésének és a generációk közötti kapcsolatok erősítésének fontosságára. A diákok és fiatal művészek jelenléte hangsúlyozta az örökség fenntartása és az oktatás népszerűsítése iránti folyamatos elkötelezettséget az örmény diaszpórában.

Ez az emlékezetes nap kiemelte a magyarországi örmény közösség egységét, melegségét és kitartó szellemét, és maradandó emlékeket hagyott a résztvevőkben, miközben a karácsonyt és a reményteljes új évet várták.

Francia nagyköveti látogatás az örmény szószólói irodában

Akopjan Nikogosz, örmény nemzeti-szépi szószóló meghívásának eleget téve, a magyarországi nemzetiségek közül elsőként az örmény szószólói irodába látogatott el őexc. Jonathan Joel Robert Lacôte, Franciaország Magyarországra akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. A felek a találkozón áttekintették a magyarországi örmény diaszpóra helyzetét, valamint a nemzetközi politikai helyzet, örménységgel kapcsolatos fejleményeit. Akopjan Nikogosz több konkrét intézkedési programtervet is felvázolt a nagykövet úr felé, aki azok támogatásáról biztosította vendéglátóját. Ilyen volt például az örmény származású, világhírű szanzonek, zeneszerző és színész Charles Aznavour születésének 100. évfordulójáról, budapesti köztéri szobor felállításával történő, méltó megemlékezés tervének ismertetése. Mint köztudott, Franciaországban van a világ egyik legnépesebb örmény diaszpórája, mely kultu-

rális, tudományos és gazdasági értelemben is jelentősen gazdagította az országot, így az örménység kiemelt megbecsülést szerzett az elmúlt évszázadokban. A mai francia-örmény közösség több bevándorlási hullámból alakult ki: a 17. századi marseille-i kereskedőkből, akik főként indiából szállítottak árucikkeket, az 1915-ös, törökök által elkövetett népirtás túlélőiből, valamint az 1970-es években a Közel-Keleten és Törökországban született fiatalabb állampolgárokból valamint a Szovjet Örmény Sz.Sz.K-ból és az Örmény Köztársaságból, a gazdasági nehézségek miatti bevándorlás következtében érkezőkből." A közösség főként három földrajzi terület köré csoportosul Franciaországban: Párizs régió (több mint 200 000 fő), Marseille régió (több mint 150 000) és Lyon régió (körülbelül 150 000). A nagykövet úr jelezte, hogy ezt a legelső tárgyalást szeretné a közeljövőben megismételni és rendszeressé tenni.

terület köré csoportosul Franciaországban: Párizs régió (több mint 200 000 fő), Marseille régió (több mint 150 000) és Lyon régió (körülbelül 150 000). A nagykövet úr jelezte, hogy ezt a legelső tárgyalást szeretné a közeljövőben megismételni és rendszeressé tenni.

Nemzetiségek napja

26 évvel ezelőtt, 1992. december 18-án fogadta el az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése a nemzeti vagy etnikai, vallási és nyelvi kisebbségekhez tartozó személyek jogairól szóló nyilatkozatot. A nemzetközi jogi és társadalmi szempontból is mérföldkövet jelentő döntésre emlékezve 1995 óta minden évben december 18-án ünnepeljük a nemzetiségek napját.

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága által ugyancsak 1992-ben elfogadott, A regionális vagy kisebbségi nyelvek európai kartája címet viselő egyezmény mellett az ENSZ-nyilatkozat volt az első olyan átfogó nemzetközi dokumentum, amely kifejezetten védendő értéként az államok figyelmébe ajánlotta a nemzetiségi közösségek identitásának védelmét. Rendelkezett egyebek között a nemzetiségi közösségek saját kultúrához és anyanyelvi oktatáshoz való jogáról, az érdemi részvételükről a nemzetiségeket érintő ügyek eldöntésében és a határokon átívelő szabad kapcsolattartásról a nemzetiségek anyaországaival.

A Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága felhívást tett közzé a 2024. évi Nemzetiségekért Díjra történő jelölésre. A Nemzetiségekért Díj elismerésében a magyarországi nemzetiségek érdekében a nemzetiségi közéletben, az oktatásban, a kultúrában, az egyházi életben, a tudományban, a tömegtájékoztatásban, a gazdasági önszerveződés területén példaértékű tevékenységet végző személyek és szervezetek részesülhetnek.

Az örmény nemzetiség részéről idén Várady Mária, színésznő, rendező, az OÖÖ korábbi képviselője, a Budavári Örmény Önkormányzat vezetője vehette át a Nemzetiségekért Díjat.

A díjátadót Soltész Miklós Magyarország kormányának egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára nyitotta meg. A rendezvényen jelen voltak az Országos Örmény Önkormányzat Diramerján Artin és Dr. Issekutz Ákos elnökhelyettesei, valamint Fabók Dávid, az OÖÖ képviselője.

Hálaadás a Nehézségek Idején vagy Határtalan Könyörület Bizalom és Támogatás Történetei

Év egyik utolsó jegyzetét Vera Grigoryantól osztjuk meg, aki a hála érzéseit fogalmazta meg átélt élményeivel kapcsolatban. Az év elképzelhetetlen nehézségeket hozott számára és Arcahból (Hegyi Karabah) származó honfitársai számára, akiket kilenc hónapos blokád sújtott egészen a 2023 szeptemberi azeri katonai fellépésig, melynek következtében otthonaikat kellett hátrahagyni. Éhség és az etnikai tisztogatás súlyosbította szenvedéseiket, végül arra kényszerítve őket, hogy ideiglenesen a Magyar Köztársaságban telepedjenek le, miközben mindent elvesztettek – otthonaikat és hazájukat, néhányan pedig még szeretteiket is.

“Ebben a reménytelen helyzetben unokám és néhány másik fiatal Arcahból származó diák a Pázmány Péter Katolikus Egyetem armenológiai tanszékén tanult Budapesten, Magyarország fővárosában. Szívüket megterhelte családjaik súlyos helyzete, akik elvesztették otthonaikat, és biztos menedék nélkül maradtak. Ezen diákok közül néhányan a családtagjaik elvesztésének pusztító fájdalmát is átérték. Saját nehézségeik ellenére a segítségnyújtás módjait keresték.

A diákok a támogatás érdekében tanárukhöz, a magyar hatóságokhoz, a magyarországi örmény nemzetiség közösségeinek szervezeteihez és a Máltai Lovagrend Magyarországi Karitatív Szolgálatához fordultak. Ami ezután történt, az az emberi értékek és együttérzés maradandó erejének figyelemre méltó bizonyítéka volt. Keresztény és családi alapelvek vezérelték ezeket az egyéneket és szervezeteket, akik megadták a lehetőséget, hogy a családok újraegyesülhessenek hozzátartozóikkal a 2024-es év folyamán.

A családok apránként csatlakozhattak szeretteikhez Magyarországon, majd legközelebbi rokonaik is követték őket. Ezek az erőfeszítések nemcsak az újraegyesülés lehetőségét kínálták fel, hanem a diákoknak és családjaiknak egyfajta stabilitásérzetet adtak az elképzelhetetlen veszteségek után. A diákok, akik maguk is elűztek és bizonytalanok voltak a jövőt illetően, vigaszt találtak családjaik jelenlétében egy új, de befogadó környezetben.

Szeretném kifejezni köszönetemet a diákok tanáranak kiemelkedő szerepéért. Közvetlen közbenjárásának köszönhetően a diákok kapcsolatba léphettek a magyar hatóságokkal és a Magyar Karitatív Szolgálattal, akik tettei rendkívüli elkötelezettséget tükröznek a jószolgálati ügy iránt.

Másodszor, elismeréssel fordulok az örmény-magyar kapcsolatok fejlődése felé – egy kapcsolat, amely sok nehézséget túlélt, de ma már kölcsönös tiszteletben és közös értékekben gyökerezik. Igen, tisztában vagyok a korábbi örmény-magyar kapcsolatok kihívásaival. Mindazonáltal őszintén örülök, hogy a két nép úgy döntött, hogy hátrahagyja ezeket a nehézségeket, tanult a törté-

nelemből, és együtt halad előre, emberességi és keresztényi elvek vezérlésével.

Ma láthatjuk ezen megújult kapcsolatok gyümölcsseit. Szívből jövő köszönetemet fejezem ki a magyar hatóságoknak jó szándékukért, amely számos örmény életét jelentősen befolyásolta. Örömmel tölt el, hogy tanúja lehetek a Magyar Köztársaság és Örményország közötti diplomáciai kapcsolatok helyreállításának, amelyet a két ország magas rangú tisztviselőinek kölcsönös látogatásai jellemeznek.

2023 szeptemberében a blokád és a katonai műveletek által sújtott Hegyi-Karabah gyermekei egy pillanatra fellélegezhettek, amikor részt vehettek Magyarországon nyári táborokban és üdülésekben, a kormány humanitárius segélyprogramjainak és az Országos Örmény Önkormányzat, valamint az Örmény Kultúráért Alapítvány, az Örmény Ifjúsági Egyesület kezdeményezéseinek keretében. Az elmúlt két év során Magyarország számos humanitárius programot indított, amelyek segítséget nyújtottak az Örmény Köztársaság, Hegyi-Karabah, sőt a szíriai örmények számára is. Az ilyen programok, mint például a felsőoktatási lehetőségeket biztosító ösztöndíjak, maradandó nyomot hagytak számtalan ember életében.

Újra és újra lenyűgöz a magyar nép nagylelkűsége, kulturális gazdagsága és a magyar állam embersége. Ezek az erőfeszítések emlékeztetnek bennünket azokra a mély kapcsolatokra, amelyek nemzetek között kialakulhatnak, ha közös értékek és a kölcsönös segítségnyújtás iránti elkötelezettség vezérli őket.

A harmadik köszönetnyilvánítás a Máltai Lovagrend Magyarországon működő Jótékonyági Szolgálatának szól. Ez a szervezet óriási szerepet játszott az életünk átalakításában, beleértve az én életemet és az én arcahi honfitársaimét. Ők is segítettek az Örményországból Magyarországra történő evakuálásunkat, biztosítva mindazt a pénzügyi, technikai és logisztikai támogatást, amelyre szükségünk volt ahhoz, hogy beilleszkedjünk a magyar társadalomba. Az általuk nyújtott segítség kiterjedt az élet minden területére: lakhatás, közlekedés, okmányok, egészségügyi ellátás és szociális szolgáltatások.

A szavak nem képesek megfelelően kifejezni azt a hálát, amelyet a szervezet munkatársai iránt érzek, akik fáradhatatlanul dolgoztak minden kihívás megoldásán, amely az utunkba került. Kedvességük, őszinteségük és rendíthetetlen elkötelezettségük a jólétünk iránt lehetővé tették, hogy valóra váljon az, ami lehetetlennek tűnt. Nem túlzás azt mondani, hogy a támogatásuk felbecsülhetetlen és életet megváltoztató volt.

Az év utolsó cikkében, amikor a humanitárius programunk a természetes lezárásához közeledik, helyén-

valónak tartom, hogy visszatekintsek és tisztelegjek a segítség előtt, amelyben részünk volt. A magyarországi egyének és szervezetek által a keresztény üldözötteknek nyújtott együttérzés, jóakarát és kitartó támogatás a remény világítótornyaként bizonyítékaként szolgál.

Szeretném szívből kifejezni tiszteletemet és hálámat az Országos Örmény Nemzetiségi Önkormányzatnak és annak tiszteletreméltó vezetésének is. Akopjan Nikogosznan, örmény Nemzetiségi szószólónak, aki a magyar parlamentben képviseli az örmények jogait és érdekeit, az önkormányzat vezetőjével és más tagjaival együtt a Hegyi-Karabahból származó örmények támogatásának alappillére volt.

A rendszeres tevékenységeiken túlmenően vállalták azt a plusz felelősséget, hogy segítsenek bennünket a nagy szükség idején. Az erőfeszítéseik túlmutattak a szimbolikus gesztusokon: felbecsülhetetlen információkat nyújtottak különféle kérdésekről, munkalehetőségeket biztosítottak, és aktívan bevonták az arcahi örményeket kulturális, társadalmi és szabadidős programokba. Ezek a kezdeményezések megkönnyítették az beilleszkedésünket, és emlékeztettek bennünket arra, hogy még távol az otthonunktól is egy nagyobb örmény család részei vagyunk.

A következő utazás során egy másik támogató pillér volt a Budapesti Örmény Katolikus Lelkészség. Ez a szent hely lelki menedékké vált számunkra, ahol vigaszt és vezetést kaptunk. Mashtots atya irányítása alatt, vallási és egyházi ünnepek alkalmával gyűlhettünk össze lelki elmélkedésre, imádságra és ünneplésre. Mashtots atya kivételes szolgálata segített minket abban, hogy újra kapcsolatba kerüljünk hitünkkel, és erőt találjunk Isten szavában. Mélyen hálás vagyok odaadó hitéért és lelki gondoskodásáért.

Nem hagyhatom figyelmen kívül a magyar nyelviskola fontosságát, ahol összegyűltünk, hogy elsajátítsuk azt a nyelvet, amely segíteni fog minket beilleszkedni a magyar társadalomba. Andrea tanárnő fáradhatatlan erőfeszítéseinek köszönhetően közülünk sokan jelentős előrelépést tettünk a magyar nyelv tanulásában. Osztálytársaim közül néhányan ma már magabiztosan tudnak beszélni, és még munkára is használják nyelvi tudásukat. Andrea

türelme, elkötelezettsége és bátorítása kulcsszerepet játszott ebben az eredményben. Ma, mint a magyar osztályunk legidősebb tanulója, 72 éves vagyok, végtelen büszkeséggel tekintek közösségi fejlődésünkre. Ez az élmény nemcsak nyelvi szempontból gazdagított minket, hanem közösségként is közelebb hozott bennünket. Kedves Andrea, köszönöm a jószágodat és elhivatottságodat!

Amikor életünk e szakaszára gondolok, mindig eszembe jut az a mély nagylelkűség és támogatás, amelyet számos egyén és szervezet nyújtott nekünk. Minden egyes cselekedet, legyen az kicsi vagy nagy, hozzájárult ahogyan hogy rugalmasan alkalmazkodhassunk. Hálával teli szívvel, tiszteletemet fejezem ki mindazoknak, akik végigjárták ezt az utat velünk, akik reményt, segítséget és együttérzést nyújtottak. Végezetül, tele vagyok hálával. Számptalan ember van, akinek köszönhetünk, de semmilyen írás, még cikkek sorozata sem képes teljesen megragadni mindazt, ami a szívünkben van, és biztos vagyok benne, hogy más arcahi örmények szívében is, akik szintén megélték a jószágot és együttérzést.

Különösen szeretném megköszönni a magyar népnek az elismerésre méltó humanizmusát és nagylelkűségét. A jószándék megnyilvánulásai maradandó nyomot hagytak rajtunk, és alig várom, hogy megosszak veletek legalább egy történetet, amely mélyen meghatott. Egy szokásos napon mentem el a Flórián Téri piacra, hogy húst vásároljak. Az összesen 10,030 forintot kellett fizetnem, és telefonon akartam kiegyenlíteni a számlát, mivel készpénzem nem volt. Sajnos technikai probléma miatt nem sikerült elvégezni a tranzakciót. A hentes azonban rendkívüli bizalmat mutatott, és azt mondta, hogy legközelebb, amikor vásárolok, majd kifizethetem. Az a bizalom és hit, amit ebben az emberben láttam, mélyen megérintett. Ő sem barát, sem ismerős nem volt, mégis ilyen kedvességet mutatott egy idegennel szemben. Ez egy egyszerű történet, de tükrözi a szellem mély nagylelkűségét, amelyet itt, Magyarországon ismételtelen megtapasztaltam. Ezen kívül még sok más hasonló kedvesség és bizalom is volt, és remélem, hogy a jövőben még több ilyen történetet oszthatok meg veletek. A következő évben remélem, hogy továbbra is írhatok a magyar örmények életéről, hozzájárulásaikról és az ő hazájuk iránti együttérzésük különféle megnyilvánulásairól. Bár most nem nevezem meg az egyes személyeket, mivel nem kértem engedélyüket, a jövőbeli cikkekben megemlíthessem őket elismerve áldozatvállalásukat és gondoskodásukat.

Zárásként szívből jövő hálámat szeretném kifejezni mindazoknak, akik megérdemlik, legyenek névvel vagy névtelenek, láthatóak vagy láthatatlanok. Cselekedeteitek sokak számára adtak reményt és stabilitást. Kedves olvasók, boldog új évet és áldott karácsonyt kívánok nektek. Legyen béke, egészség, boldogság, jólét és stabilitás az életetekben.

Isten áldjon meg mindannyiótokat.

Vera Grigoryan

155 éve született Komitasz

szintetizálta nyugati zeneszerzési eszközökkel. Munkássága számos zeneszerző számára útmutató volt, zenéjét nemzetiségtől és földrajzi elhelyezkedéstől függetlenül neves világzenészek adják elő. A gyűjtemény jelentősége, mely az Unesco Világörökség részét képezi, tehát nemcsak az örmény, hanem a regionális, közel-keleti és egyetemes zenei kultúrában is megmutatkozik.

A Pázmány Katolikus Egyetem örmény diákjaiból álló kórus, valamint a tradicionális Havk táncsoport látványos tánc esttel emlékezett meg Komitasz főszerzetes születésének 155. évfordulójáról, melyen egy igazi örmény esküvő is megelevenedett.

Komitasz, nemcsak kivételes egyházi méltóság, de az örmény zeneművészet legnagyobb hatású alkotója is volt. Utazásai során több ezer örmény népdalt gyűjtött össze és mentett meg az utókor számára.

Zenetudósként és zeneszerzőként, a népzene, mint jelenség meghatározásának egyik úttörője volt a világon. Tevékenysége új utakat vázolt fel a hagyományos zene gyűjtésben, a fellelt énekek, dalok elemzésében, zeneszerzésbe történő bevonásában. Tevékenységével jelentős hatással volt a 20. századi népzene gyűjtők tevékenységére.

Komitasz emellett új zeneszerzési stílust hozott létre, amely az autentikus népi és keresztény egyházi zenét

Határokon túlnyúló diaszpóra kapcsolatok

Örmények országokon túl – Budapest-Temesvár-Bukarest című kétnapos rendezvénynek adott otthont a budapesti Örmény Kulturális Központ, valamint az Arany 10 Művelődési Ház színházterme.

A délelőtti helyszínen az Avanesian Alex által megnyitott MI festménykiállítás és meditatív duduk zene előadás, délután az Aranytíz színháztermében a Vardavar örmény tánc együttes és filmvetítés várta a közönséget.

A rendezvényt a Semmelweis utcai Örmény Kulturális Központban Varujan Vosganian a Romániai Örmények Szövetségének elnöke nyitotta meg, míg az Aranytízben Ashot Smbatyan mondott a diaszpórák kulturális együttműködésének kezdeményezését méltató köszöntő beszédet.

A rendezvény záró programja az Armenopolis című dokumentumfilm vetítése és Cosmin Rafael Balean Band Duduk zenekar fergeteges hangulatú koncertje volt az Aranytíz Művelődési Házban. A kétnapos programot Akopjan Nikogosz, örmény Nemzetiségi Szószóló, az Örmény Kulturális Központ, az Örmény Fiatalokért Egyesület, a XIII. kerületi, a XVIII. kerületi, XIX. kerületi örmény önkormányzatok, valamint az Urartu Örmény Színház támogatták.

Երախտագիտություն Դժվարության Ժամանակներում կամ Գթասրտություն Առանց Սահմանների. Վստահության և Աջակցության Պատմություններ

Քանի որ այս տարին մոտենում է ավարտին, ես ուզում եմ 2024 թվականի իմ վերջին հոդվածը նվիրել երախտագիտության թեմային: Տարին նշանավորվեց աներևակայելի դժվարություններով իմ և արցախցի իմ հայրենակիցների համար, ովքեր ինն ամիս շրջափակման ենթարկվեցին մինչև 2023 թվականի սեպտեմբերյան ռազմական գործողությունները: Սովա, էթնիկ գտնվածքը ու ռազմական գործողությունները բարդացան մեր տառապանքների վրա՝ ի վերջո ստիպելով մեզ ժամանակավորապես հաստատվել Հայաստանի Հանրապետությունում՝ կորցնելով ամեն ինչ՝ տներն ու հայրենիքը, իսկ ունանք, նույնիսկ սիրելիներին: Այս հուսահատության մեջ թողնա և մի քանի այլ երիտասարդ արցախահայեր սովորում էին Հունգարիայի Բուդապեշտի Պազմանի Պետեր կաթոլիկ համալսարանի հայագիտության բաժնում: Նրանց սրտերը ծանրացել էին իրենց ընտանիքների ծանր վիճակից, որոնք կորցրել էին իրենց տները և մնացել առանց ապահով ապաստանի: Այս ուսանողներից ոմանք նույնիսկ զգացել էին ընտանիքի անդամների կործանարար կորուստը: Չնայած իրենց նեղությանը, նրանք օգնության ուղիներ էին փնտրում: Ուսանողները աջակցության համար դիմեցին իրենց դասախոսին, Հունգարիայի իշխանություններին և Մալթայի միաբանության հունգարական բարեգործական ծառայությանը: Այն, ինչ հաջորդեց, մարդասիրական արժեքների և կարեկցանքի մասյուն ուժի ուշագրավ վկայությունն էր: Ղեկավարվելով քրիստոնեական և ընտանեկան սկզբունքներով՝ այս անհատներն ու կազմակերպությունները երկարացրին կյանքի շղթան՝ օգնելով ընտանիքներին վերամիավորվել իրենց ուսանող-երեխաների հետ 2024 թվականի ընթացքում: Ընտանիքները քիչ-քիչ կարողացան միանալ իրենց սիրելիներին Հունգարիայում, որին հաջորդում էին ամենամոտ հարազատները: Այս ջանքերը ոչ միայն վերամիավորման հնարավորություն ընձեռեցին, այլև ուսանողներին և նրանց ընտանիքներին կայունության զգացում տվեց աներևակայելի կորստի հետևանքով: Ուսանողները, իրենք տեղահանված և ապագայի հանդեպ անորոշ, միախառնություն գտան իրենց ընտանիքների ներկայությամբ՝ նոր, բայց հյուրընկալ միջավայրում: Ցանկանում եմ սկսել իմ երախտագիտության խոսքերը ուսանողների դասախոսի խորը դերը գնահատելով: Նրա անմիջական միջնորդությամբ ուսանողները կապվեցին Հունգարիայի իշխանություններին և

Հունգարիայի բարեգործական ծառայության հետ, որոնց գործողություններն արտացոլում են արտասովոր նվիրվածությունը մարդկությանը: Երկրորդ, ես կցանկանայի ընդունել զարգացող հարաբերությունները Հայաստանի և Հունգարիայի միջև, մի կապ, որը դիմացել է իր դժվարություններին, բայց այժմ ծաղկում է փոխադարձ հարգանքով և ընդհանուր արժեքներով: Այո, ես տեղյակ եմ նախկինում հայ-հունգարական հարաբերությունների առջև ծառայած մարտահրավերներին: Այնուամենայնիվ, ես անկեղծորեն ուրախ եմ, որ երկու ժողովուրդներն էլ որոշել են թողնել այդ դժվարությունները, դասեր քաղել պատմությունից և միասին շարժվել առաջ՝ առաջնորդվելով մարդասիրության և քրիստոնեության սկզբունքներով: Այսօր մենք տեսնում ենք այս նորացված հարաբերությունների պտուղները: Իմ սրտանց շնորհակալությունն եմ հայտնում Հունգարիայի իշխանություններին իրենց բարի կամքի համար, որը զգալիորեն ազդել է բազմաթիվ հայերի կյանքի վրա: Ուրախ եմ ականատես լինել Հայաստանի Հանրապետության և Հունգարիայի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների վերականգնմանը՝ նշանավորվելով երկու երկրների բարձրաստիճան պաշտոնյաների փոխայցելություններով: Այս ամրապնդված կապը հետագայում արտացոլվում է Բուդապեշտի և Երևանի միջև այժմ իրականացվող ուղիղ և կայուն թռիչքներում, որոնք բաց հաղորդակցության և համագործակցության խորհրդանիշ են: Հատկանշական է, որ 2023 թվականի սեպտեմբերին շրջափակումից և ռազմական գործողություններից հյուծված Լեռնային Ղարաբաղի երեխաները կարողացան հանգստի մի պահ գտնել վայելելով ամառային ճամբարներն ու արձակուրդները Հունգարիայում՝ կառավարության մարդասիրական օգնության ծրագրերի շրջանակներում: Վերջին երկու տարիների ընթացքում Հունգարիան բազմաթիվ մարդասիրական նախաձեռնություններ է սկսել, որոնք օգուտ են բերում Հայաստանի Հանրապետության, Լեռնային Ղարաբաղի և նույնիսկ սիրիահայերին: Այս ծրագրերը, ինչպիսիք են բարձրագույն կրթության հնարավորությունները ընձեռող կրթաթոշակները, անջնջելի հետք են թողել բազմաթիվ կյանքերում: Ես անընդհատ զարմացած եմ հունգար ժողովրդի առատաձեռնությամբ, նրանց մշակույթի հարստությամբ և հունգարական պետության մեծահոգությամբ: Նրանց

ջանքերը մեզ հիշեցնում են այն խորը կապերի մասին, որոնք կարող են գոյություն ունենալ ազգերի միջև, երբ առաջնորդվում են ընդհանուր արժեքներով և միայնաց օգնելու պարտավորությամբ:

Երախտագիտության երրորդ և, հավանաբար, ամենասրտանց արտահայտությունը վերաբերում է Մալթայի շքանշանի Հունգարիայի բարեգործական ծառայությանը: Այս կազմակերպությունը մեծ դեր է ունեցել կյանքի փոխակերպման գործում, ներառյալ իմ և իմ արցախահայ հայրենակիցների կյանքը: Նրանք նպաստեցին մեր տարհանմանը Հայաստանից Հունգարիա՝ տրամադրելով մեզ հունգարական հասարակությանը մեր ինտեգրման համար անհրաժեշտ ֆինանսական, տեխնիկական և նյութատեխնիկական աջակցություն: Նրանց օգնությունն ընդգրկում էր մեր կյանքի բոլոր ոլորտները՝ բնակարանից, տրանսպորտից և փաստաթղթերից մինչև բժշկական օգնություն, կրթություն և սոցիալական ծառայություններ: Բառերը չեն կարող պատշաճ կերպով արտահայտել այն երախտագիտությունը, որը ես զգում եմ այս կազմակերպության աշխատակիցների հանդեպ, ովքեր անխոնջ աշխատել են մեր առջև ծառայած յուրաքանչյուր մարտահրավերի համար: Նրանց բարությունը, անկեղծությունը և մեր բարօրության հանդեպ անսասան նվիրվածությունը իրականությունն դարձրին այն, ինչ թվում էր անհնարին: Թեև որոշ մանրամասներ պետք է գաղտնի փասն երրորդ անձանց իրավունքները պաշտպանելու համար, չափազանցություն չէ ասել, որ նրանց աջակցությունը եղել է և՛ անզնահատելի, և՛ կյանքը փոխող: Տարվա այս վերջին հողվածում, երբ մեր մարդասիրական ծրագիրը մոտենում է իր տրամաբանական ավարտին, ես տեղին եմ համարում անդրադառնալ և հարգել մեր ապրած առատաձեռնությունը: Հունգարիայում անհատների և կազմակերպությունների կողմից մեզ հավաճված քրիստոնյաներիս ցուցաբերած կարեկցանքը, բարի կամքը և անսասան աջակցությունը ծառայում են որպես հույսի փարոս և մարդկության հարաստև գործության վկայություն:

Ցանկանում եմ նաև իմ սրտանց հարգանքն ու երախտագիտությունը հայտնել Հունգարիայի հայկական ինքնավարությանը և նրա հարգարժան ղեկավարությանը: Հայ պատգամավորը, ով Հունգարիայի խորհրդարանում ներկայացնում է հայերի իրավունքներն ու շահերը, ինքնավարության ղեկավարի և այլ անդամների հետ միասին, եղել է Արցախից տեղահանված հայերի աջակցության հիմնաքարը: Շարունակելով իրենց կանոնավոր գործունեությունը, նրանք ստանձնեցին լրացուցիչ պատասխանատվություն՝ օգնելու մեզ մեր մեծ կարիքի ժամանակ:

Նրանց ջանքերն անցել են խորհրդանշական ժեստերի սահմաններից: Նրանք անզնահատելի տեղեկություններ են տրամադրել տարբեր հարցերի վերաբերյալ, ոմանց աշխատանքի հնարավորություն

են տվել, արցախահայերին ակտիվորեն ներգրավել մշակութային, սոցիալական և ժամանցային ծրագրերում: Այս նախաձեռնությունները օգնեցին թեթևացնել մեր անցումը և հիշեցրեցին մեզ, որ նույնիսկ տնից հեռու մենք մտում ենք ավելի մեծ հայկական ընտանիքի մաս:

Այս ճամփորդության ընթացքում աջակցության մեկ այլ պլան է եղել Բուդապեշտի Հայ Կաթողիկե եկեղեցին: Այս սուրբ վայրը մեզ համար դարձավ հոգևոր հանգրվան՝ մատուցելով մխիթարություն և առաջնորդություն: Հայր Մաշտոցի գլխավորությամբ հավաքվել էինք հոգևոր մտորումների, աղոթքի, տոնախմբության համար կրոնական և եկեղեցական տոներին: Հայր Մաշտոցի բացառիկ ծառայությունն օգնեց մեզ վերամիավորվել մեր հավատքի հետ և ուժ գտնել Աստծո խոսքում: Ես խորապես երախտապարտ եմ նրա անժաջոքող նվիրումի և հոգևոր հոգատարության համար:

Ես չեմ կարող անտեսել հունգարերենի դպրոցի կարևորությունը, որտեղ մենք հավաքվել ենք սովորելու լեզուն, որը կօգնի մեզ ինտեգրվել հունգարական հասարակությանը: Ուսուցիչ Միսս Անդրեայի անխոնջ ջանքերով մեզանից շատերը զգալի առաջընթաց են գրանցել հունգարերեն սովորելու հարցում: Իմ դասընկերներից ոմանք այժմ կարող են վստահորեն գրուցել և նույնիսկ օգտագործել իրենց լեզվական հմտությունները աշխատանքի համար: Անդրեայի համբերությունը, նվիրումը և քաջալերանքը կարևոր դեր ունեցան այս նվաճման մեջ: Այսօր, որպես մեր հունգարական դասարանի ամենատարեց աշակերտը՝ 72 տարեկան, ես անսահման հպարտ եմ մեր հավաքական առաջադիմությամբ: Այս փորձառությունը մեզ ոչ միայն լեզվական առումով հարստացրել է, այլև որպես համայնք մերձեցրել է մեզ: Հարգելի Անդրեա, շնորհակալություն ձեր բարության և նվիրվածության համար:

Երբ ես խորհում եմ մեր կյանքի այս գլխի մասին, ես հիշեցնում եմ այն խորը առատաձեռնության և աջակցության մասին, որը մեզ ցուցաբերվել է բազմաթիվ անհատների և կազմակերպությունների կողմից: Բարության յուրաքանչյուր գործողություն, անկախ նրանից, թե որքան մեծ է, թե փոքր, նպաստել է մեր ճկունությանը և հարմարվելուն: Երախտագիտությամբ լի սրտով իմ խորին հարգանքն եմ հայտնում բոլոր նրանց, ովքեր անցել են այս ճանապարհը մեզ հետ՝ հույս, օգնություն և կարեկցանք առաջարկելով ճանապարհին: Երբ ես ավարտում եմ այս հողվածը, ես լցված եմ երախտագիտությամբ: Անհամար մարդիկ կան, որոնց պետք է շնորհակալություն հայտնել, սակայն ոչ մի հողված կամ նույնիսկ հողվածների շարքը չի կարող լիովին ֆիքսել այն, ինչ կա իմ ընտանիքի և, վստահ եմ, մյուս արցախահայերի սրտերում, ովքեր արժանացել են բարության և կարեկցանքի:

Մասնավորապես, ցանկանում եմ շնորհակալություն

հայտնել հունգար ժողովրդին ցուցաբերած ուշագրավ մարդասիրության և առատաձեռնության համար: Նրանց բարի կամքի դրսևորումները անջնջելի հետք են թողել մեզ վրա, և ես անհամբեր կլինեի, եթե չկիսվեմ գոնե մեկ պատմությամբ, որը խորապես հուզեց ինձ: Սովորական օր ես այցելեցի Ֆլորիան Տեր շուկա՝ միս գնելու: Ընդհանուր գումարը կազմել է 10,030 հունգարական ֆորինտ, և ես մտադիր էի վճարել հեռախոսով, քանի որ կանխիկ գումար չունեի: Ցավոք, տեխնիկական խնդրի պատճառով վճարումը չհաջողվեց կատարել: Հիասթափություն կամ կասկած ցույց տալու փոխարեն, մնալով արտասովոր վստահություն դրսևորեց՝ ասելով, որ հաջորդ անգամ, երբ գնամ գնամ, վճարեմ: Հավատի և վստահության այս արարքը խորապես հարվածեց ինձ: Այս անձը ոչ ընկեր էր, ոչ էլ ծանոթ, սակայն նա այդպիսի բարություն էր ցուցաբերում անծանոթի նկատմամբ: Սա պարզ պատմություն է, սակայն այն արտացոլում է ոգու խորը առատաձեռնությունը, որին ես կրկին ու կրկին հանդիպել եմ այստեղ՝ Հունգարիայում: Բացի դրանից, կան նմանատիպ ջերմության և

վստահության բազմաթիվ այլ պահեր, և ես հուսով եմ, որ ապագայում այս պատմություններից ավելի շատ կկիսվեմ ձեզ հետ: Հաջորդ տարի, ես հույս ունեմ, որ կշարունակեմ գրել հունգարահայերի կյանքի և ներդրումների և իրենց հայրենակիցների հանդեպ նրանց կարեկցանքի բազմաթիվ դրսևորումների մասին: Թեև ես հիմա չեմ նշի անհատների անունները, քանզի նրանց թույլտվությունները չեմ հայցել, ես նախատեսում եմ ապագա հոդվածները նվիրել նրանց անձնուրացությանը և հոգատարությանը: Եզրափակելով՝ ես իմ սրտանց երախտագիտությունն եմ հայտնում բոլոր նրանց, ովքեր արժանի են դրան՝ լինեն անուն, թե անանուն, տեսած կամ անտեսանելի: Ձեր գործողությունները շատերին հույս ու կայունություն են տվել: Միքելի ընթերցողներ, մադրում եմ ձեզ ուրախ Նոր տարի և օրհնյալ Մուրբ Ծնունդ: Թող խաղաղությունը, առողջությունը, երջանկությունը, բարեկեցությունը և կայունությունը լցնեն ձեր կյանքը: Թող Աստված օրհնի բոլորիդ:

Վերա Գրիգորյան

Megújult a Pécsi Örmény Önkormányzat – Új elnök és új testület

A 2024-es önkormányzati választások eredményeként teljesen új felállású örmény nemzetiségi önkormányzat kezdhetette meg munkáját Pécsen is, mely reményt ad arra, hogy látványosabb és hatékonyabb működés veszi kezdetét, mint ami az elmúlt ciklust jellemezte. Erre nyújt garanciát az új elnök, Szűcs Katalin, aki pénzügyi vezetőként hosszú évek óta dolgozik közösségünkért, de nemcsak ezen a területen alkotott maradandót.

Az új pécsi elnök asszony kreatív szervezői készségei eddig is nagyban hozzájárultak központi rendezvényeink sikereihez, de különlegesen alkotott a dekoráció- és a gasztronómia világában is. Tortái és süteményei igazi mesterremek, így a pécsi önkormányzati rendezvényeken is biztosan találkozni fogunk saját kezűleg készített édességekkel, gátával, vagy napoleonkával. Szűcs Katka, ahogy a közösségen belül ismerjük és szólítjuk, közel egy évtizede kapcsolódott be az Országos Örmény Önkormányzat munkájába, de már akkor kiderült, hogy igazi közösségi emberként, teljes erőbedobással és komoly eredményekkel veti bele magát a dolgok sűrűjébe. Pedig az időszak, amiben kezdett rengeteg erőfeszítést kívánt, hiszen egy korábbi vezetés hibáit és alkalmatlanságát, kellett szakértelmével és az újonnan felállt országos testülettel helyrehoznia. A 2024-es választások előtti felkészülési időszakban már látható volt, hogy a pécsi örmény önkormányzat korábbi testülete és vezetője helyére egy olyan munkabírású és aktivitású csapat és vezető fog

kelleni, aki képes megújítani a működést és visszahozni azt a szintet, amely a korábbi ciklust megelőzően sikeresnek volt tekinthető. Szűcs Katka motiváltan és tervekkel a tarsolyában vállalta a jelölést, így az Örmény Kulturális Központ Egyesület színeiben indulhatott a választáson. A sikeres kampányt követően valamennyi jelöltünkkel együtt mandátumot tudott szerezni. Így októberben az eskütételt követően már az ő elnökségével állt fel a megújult testület. Kérdésünkre Szűcs Katalin úgy fogalmazott, hogy lelkiismerettel és felelősséggel fogja vezetni az önkormányzatot, hiszen a küldetés tétje közösségünk méltó szolgálata, évezredes örmény kulturális örökségünk megőrzése, az értéktérítés. Ehhez meg is van a támogatói háttér, amelynek segítségével olyan kulturális programokat tud megvalósítani, amik az utóbbi néhány évben hiányoztak a pécsi örmény nemzetiségi életből. Így újra lesznek irodalmi, zenei, táncos és színházi produkciók valamint gasztronómiai rendezvények és az örmény közösség központi rendezvényeibe és projektjeibe is tevékenyen be tud kapcsolódni Pécs. Zsolnay városának, Európa korábbi kulturális fővárosának helyszíne tehát egy igazán értékes színpalattal gyarapodhat az elkövetkező öt évben, mely munkához sok sikert kívánunk a Pécsi Örmény Nemzetiségi Önkormányzatnak.

Anora

Nem keverendő össze az Aurora tündöklése című animációs kísérlettel, az Anora ugyanis egy nehezen beskatulyázható film az eddig jobbára független filmekkel jelentkező Sean Bakertől. Ennek ellenére idén már elhozta az Arany Pálmát Cannes-ból, de a Golden Globe jelölése is megvan romantikus vígjáték kategóriában, noha annak, ami történik a több mint két órás játékidőben, vajmi kevés köze van szíveket melengető romantikához.

Pedig vannak átfedések az alapszituációt illetően a klasszikus Pretty woman sztorival, de ez csak érintőleges. Ehhez képest kapunk egy nagyon pörgő, lármás, oroszul, angolul és örményül is keményen szókimondó és durván, mégis a hitelesség szempontjából helyénvalóan vulgáris, időnként roadmovie-ba csapó gengszter bohózatot, hihetetlenül magával ragadó színészi játékkal és magabiztos rendezéssel, amely a megfelelő dramaturgiai pontokon vágja gyomorszájon a közönséget.

A rendező, aki filmjeiben sokszor nyúl napjaink leamortizálódott Amerikájának, kliséktől és a „lehetőségek földje” idilljétől teljesen megfosztott hétköznapijában vergődő, a társadalom egyre szélesebb karimáján, ha nem a legszélén tengődő figuráinak történeteikhez, most egy alig felnőtt, inkább tipik Z generációs tinédzser táncoslányt ültet érzelmi és egzisztenciális hullámvasútra és vele együtt persze minket is. Velünk együtt pedig a film valamennyi szereplőjét, akik között ott van Baker két állandó örmény színésze, akik most a helyi orosz maffia amerikai örmény szekciójának esendő, emberi gengsztereit alakítják.

Már említettem a Pretty woman párhuzamot, de le kell szögezni, Anora, nem Vivien, akit Julia Roberts alakított elegáns bájjal. Ani, Önfejű, számítógépes, vagány kis dög, akit ugyan első pillanatban elragad a történések sodrása, de ennek nem hagy sok időt, hamarosan visszaveszi az irányítást. A helyzetet lereagáló, mindent betöltő, sokkoló üvöltése a film egyik csúcspontja,

amibe a lány minden érzelme, fájdalma, ereje és tiltakozása az események igazságtalan, mégis törvényszerűen bekövetkező elfajulása ellen, benne van.

Az Anora indító képsorai egy new-yorki night club fülledt világába lökik a nézőt. Szuperközeliben a „húsbolt” felhozatala, kelet-európai, ázsiai és latina lányok küzdenek az asztal- és öltáncból befolyó bugyi pénzekért. Közülük egyik sem született amerikai és talán a tartózkodási, valamint munkavállalási papírjaik sincsenek rendben. Ez alapvetés, aminek sem a meglepően megengedő főnök, sem a lányokat koordináló férfias madame, sem a stripperek nem tulajdonítanak túl nagy jelentőséget Mindenki rutinszerűen próbál túlélni álmaikat és vágyaikat dédelgetve.

Ebbe az erotikusan túlfűtött, a reménytelenségből a férfikor bankjegyein át kivezető helyzetbe csöppen bele egy új ügyfél, aki az első pillanatokban átlagos egyetemistának tűnik. Ivan, a bohém, rendesen elázott, kölyökképzű fiatalember kellőképpen elüt a night klub átlagos látogatóinak középkorú, pocakos figuráitól. Érthető, ha felkelti a törékeny külsejű, de vadóc Anora érdeklődését és a táncoslány-kunceaft viszonyból hamarosan előbb egyfajta járás, később sokkal több lesz. A klub-béli találkát követően Anora egyszer csak a fiú elképesztő luxussal kitömött palotájában találja magát. Folytatódhatna úgy is a történet, ahogy egy szokványos tinédzser filmtől várnánk: a fiatalok nem tudnak betelni egymással, sőt úgy tűnik (buli, drog, alkohol) semmiben sem ismerik a mértéket. Ez a fékevesztett csúcsra pörgetett hedonizmus odáig fajul, hogy a srác kőgazdag galerijével magánrepülőre pattannak és meg sem állnak Las Vegasig, ahol tovább folytatódik a „party”, aminek közhelyes végeredménye egy Elvis imitátor neonfényű kiskápolnájában történő egybekelés. Az igazi bonyodalmak innen indulnak. Ivanról hamar kiderül, hogy nem egy elegáns és sármos Richard Gere, hanem egy orosz oligarcha család, elkényeztetett sarja. Felelősséget távolról sem ismerő, csak

a mának és a nons-stop, fékevesztett bulizásnak élő aranyifjú. A luxuspalota sem az övé, hanem rettenetesen gazdag, Moszkvából „távnevelő” szüleié, akik, amint hírt kapnak a mánorban köttetett frigyről, anyuka kisebbfajta sokkját követően, beizzítják privát maffiájuk new-yorki gépezetét, hogy bármi áron érvénytelenítsék a házasságot. Itt kénytelen felvenni a fonalat a film két örménye (Karren Karagulian és Vache Tovmasyan fergeteges kettőse), akik az orosz oligarcha teljhatalmú amerikai helytartói. A dolog halasztást nem tűrő voltát, mi sem jellemzi jobban, minthogy egyiküket egy hamisítatlan örmény templomi keresztelőről rángatják el a slamasztika kellős közepébe.

Baker filmje szenzációs alkotás, hiteles történet vezetéssel és képi világgal, mely a rendező saját, korábbi, esküvői videó korszakában szerzett tapasztalatain alapszik. Kiemelkedő Hollywood soron következő üdvöskéje Mikey Madison

(Anora) elbűvölően zseniális, Oscart érdemlő színészi játék, aki a jellem és karakterfejlődés legkülönbözőbb árnyalatait és magasságait villantja fel, hogy a film záró jelenetében végül megpillanthassuk törekénységét és védtelenségét is. Végül hadd térjek vissza a két örmény karakterre, amely az Anora legbiztosabb humorforrása. Lényükön keresztül tökéletesen kirajzolódik az amerikai örmény diaszpóra lét egyik speciális dimenziója. A két színészből áradó emberi kisugárzásnak és esendőségnek, nem utolsósorban az őket elragadó abszurd jeleneteknek és helyzetkomikumnak köszönhetően észrevétlenül felejtjük el a történet elején még nyomokban felfedezhető gengszteri félelmetességüket. Kíváncsian várjuk a film szereplését a Golden Globe és az Oscar megmérettetésén.

Diramerján Artin

Karabahról szóló versenyfilm a BDF-en

A Budapesti nemzetközi dokumentumfilmes seregszemle idén is megrendezésre kerül és ezúttal sem hiányozhat róla örmény alkotás. Tavaly az Aurora tündöklése című animációs film szerzett különdíjat, amely teltházassal ment a fesztivál versenynapjain. Idén egy kabarhi téma kerül terítékre, mely egy család szemszögén keresztül mutatja be a közelmúlt százezer örmény érintő drámáját.

Fekete kert

A kis örmény falu, Talish lakói igyekeznének hétköznapi életüket élni, álmaikat, terveiket megvalósítani, de az állandó bizonytalanság és készültség miatt erre nincs sok esélyük. Szülőföldjük egy évszázad óta tartó konfliktus helyszínén, az egykori szovjet birodalom területén, Hegyi-Karabahban, az azerbajdzsáni határhoz nagyon közel fekszik... A kiújuló konfliktusok miatt a tíz éves Avo és Samvel családja Jerevánba menekül, hátrahagyva a gyerekek minden játékát. Erik, a szobrász egyetemista a szülőföldjéért harcol. A családját elvesztő háborús veterán, Karen is költözni kényszerül. Állandóan a fejük fölött

lebeg a jövőjüket, szülőhelyüket és annak megmaradását fenyegető tragédia, amely megpecsételheti sorsukat.

A rendező: Alexis Pazoumian

Alexis Pazoumian (1988) francia-örmény fotós és rendező, aki Párizsban él. Munkái középpontjában azok a közösségek állnak, amelyek a társadalom peremén élnek. Örményországtól az Egyesült Államokig, újabban Szibériában is az identitás kérdései foglalkoztatják. Fotói nemzetközi kiállításokon szerepeltek Los Angeles-ben, Pozsonyban, Párizsban, Lyonban, Kuala Lumpurban, Melbourne-ben, Vancouverben és Zürichben, és olyan neves lapokban jelentek meg, mint a The Washington Post, The Guardian, National Geographic, Der Spiegel, Vanity Fair, Télérama, Grazia, Vogue, NZZ és a Libération. 2020-ban elnyerte a Hip Award díjat Sacha című könyvéért (André Frères Editions), amely a klímaváltozás hatásait vizsgálja egy jakut rénszarvas pásztor mindennapi életére. 2019 decemberében kezdte forgatni filmjét Hegyi-Karabahban.

Egyszerűsített konzuli szolgáltatások interneten keresztül

Egyes konzuli szolgáltatások könnyebbé és elérhetőbbé váltak a külföldi országokban élő örmény állampolgárok számára. Örményország Külügyminisztériuma különféle konzuli szolgáltatásokat nyújt az örmény állampolgárok útlevelének megszerzéséhez vagy cseréjéhez, Lehetőség van az útlevelek átvételére (cseréjére) az interneten keresztül, és abban az esetben, ha sürgősen vissza kell térni Örményországba.

Az örmény állampolgárok olyan esetekben igényelhetnek útlevelet vízummal, amikor a vízumigénylés szükségessége merül fel, például ha az állampolgár olyan külföldi országban tartózkodik, ahol az Örmény Köztársaságnak nincs konzuli képviselője. Intézményben, valamint olyan lakóhelyen, ahonnan a legközelebbi konzuli intézmény több száz, sőt esetenként több ezer kilométerre található. Vannak olyan esetek is, amikor az állampolgárnak más okból nincs lehetősége fizikailag megjelenni a legközelebbi nagykövetségen.

Musza Dagh Musical - Genocídium 110

Az örmény genocídium 110 évfordulójára emlékezünk idén. Az áldozatok, árván maradtak és túlélők emléke előtt fejet hajtva hosszú évek óta először mutathatjuk be ismét az Urartu Örmény Színház Musza Dagh Musical című előadását. Az előadásra az Országos Örmény Önkormányzat, valamint az Országgyűlés Örmény Szószólója által szervezett központi megemlékezés programjának keretében kerül sor a tervek szerint a Nemzeti Színház nagytermében március 24 és 30-a között a Jelenlét Fesztivál keretében, a regisztráció és jegyvásárlás részleteiről a közösségi oldalainkon és színházunk weboldalán, valamint a muszadaghmusical.hu weboldalon jelenik meg tájékoztató. Az előadás az Országos Örmény Önkormányzat, az Örmény Szószólói kabinet, valamint örmény közösségi szervezeteink és területi önkormányzataink támogatásával ingyenesen lesz megtekinthető. Kérjük előzetes jelentkezését küldje az urartubudapest@gmail.com email címre. Info: www.muszadaghmusical.hu

A PRO CULTURA MINORITATUM HUNGARIAE DÍJAS
URARTU ÖRMÉNY SZÍNHÁZ BEMUTATJA

Ember Péter 1915-2025 Diramerján Artin
MUSZA DAGH
m u s i c a l
Az
Örmény Genocídium emléknapja alkalmából

EMBER PÉTER zeneszerző   DIRAMERJÁN ARTIN szövegkönyv
rendező: DIRAMERJÁN ARTIN

TÓTH ANDRÁS Gabriel Bagradjan, KOVÁCS OLGA Juliette, CSIZMADIA GABRIELLA Narrátor, örmény hölgy   BAJ LÁSZLÓ Lepsius lelkész,
RUZICKA LÁSZLÓ Gonzague Maris,   (Ifj. DIRAMERJÁN ARTIN) Sztepan,   SÓROS MIKLÓS Műdir,

HAIK VIKTÓRIA Iszkuhi, NELSON SAHAKYAN Kebuszjan, Amerikai külügyminiszter,   ARTIN Ter Haigazun örmény pap,
Táncosok: BOTOS TAMÁS, PÉCSI MÁTÉ LUKÁCS, TRENYSYÁN AURÉL, SZOMBATH GERGŐ, HUNYADI BALÁZS, CSIZMADIA ROLAND

Ostromzene: David Yengibarian, Eged Márton   Duduk: Juhász Endre
zenei vezető: EMBER PÉTER

koreográfus LANGO BERNADETT, Jelmez PÁSZTOR ANI, Táncos ruhák JENEI REGINA
Szíráky Gábor belettmester, HAVK Örmény Hagyományörző táncegyüttes

Zongora és dal az Örmény Templomban

2024 november 2- án a Budapesti világosító Szent Gergely Örmény Katolikus templom dísztermében örmény zenés est került megrendezésre, Raffi Palean zongoraművész és Aram Chapaghjurean énekesművész örmény dalszerzők klaszszikus és tradicionális népi műveit adták elő.

Külön köszönet a koncert szervezőinek, valamint Mashtots Ts. Vrd. Zaheryan tisztelendőnek a rendezvény megvalósításában nyújtott közreműködésért.

1. Տոնական միջոցառում Ամանորի Նախաշեմին

2024 թվականի դեկտեմբերի մի հրաշալի օր Բուդապեշտի Հայկական մշակութային կենտրոնը աշխուժացավ Ամանորի և Սուրբ Ծննդյան շունչով: Հունգարիայի հայ համայնքի կողմից կազմակերպված միջոցառումը ծառայեց որպես սրտառուչ հավաք Հունգարիայում ապրող հայերի, 2023 թվականի սեպտեմբերի իրադարձություններից հետո երկրում վերաբնակված արցախահայերի և Պազմանի Պետեր կաթոլիկ համալսարանի հայագիտության բաժնի ուսանողների և շրջանավարտների համար: Միջոցառման նպատակն էր խթանել միասնությունը և ապահովել հայկական սփյուռքին պատկանելության զգացում: Այն հիանալի օր էր երեխաների համար, որտեղ 0-14 տարեկան ավելի քան 45 երեխաներ նվերներ ստացան Ձմեռ պապից և շյունանուշից: Օղբ լցված էր ծիծաղով, երաժշտությամբ, երեխաների

պարի ուրախ ձայներով՝ ստեղծելով իսկապես կախարդական մթնոլորտ:

Ծնողները և մեծահասակները հնարավորություն ունեցան կապ հաստատել թարմացումների միջոցով՝ ամրապնդելով համայնքային կապերը՝ կիսվելով պատմություններով և փորձառություններով: Շատերի համար միջոցառումը ոչ միայն տոնական տոն էր, այլ նաև օտար երկրում միմյանց աջակցելու իմաստալից միջոց:

Միջոցառումն արտացոլեց նաև հայ համայնքի տոկունությունն ու համերաշխությունը: Հատուկ ջանքեր են գործադրվել, որպեսզի տեղահանված արցախահայերն իրենց ողջունված և ընդգրկված զգան՝ ցուցադրելով մշակութային և զգացմունքային կապերի ամրությունը:

Տոնակատարություններից դուրս հավաքը հիշեցրեց հայկական ավանդույթների պահպանման և սերունդների միջև կապերի ամրապնդման կարևորության մասին: Ուսանողների և երիտասարդ մասնագետների ներկայությունը ընդգծեց մշակութային ժառանգությունը պահպանելու և հայկական սփյուռքում կրթությունը խթանելու շարունակական հանձնառությունը:

Այս հիշարժան օրը ընդգծեց Հունգարիայի հայ համայնքի միասնությունը, ջերմությունը և հարատև ոգին՝ մասնակիցներին թողնելով նվիրական հիշողություններ, երբ նրանք սպասում են հուսադրող նոր տարվան:

Վերա Գրիգորյան

